نگاهی رسانه ای، کارشناسی و حقوقی به توهین مهمان برنامه تلویزیون به رئیس جمهور

ابعاد یک توهین جدید

به همراه گفتارهایی از حسن معظمی، حسین انصاری راد، منصور مظفری و محمد حسین مرادی زاده

آفتاب یزد – یگانه شوق‌الشعرا: در پی اظهارات یک کارشناس صدا وسیما در مناظره شبکه چهار مبنی بر اینکه "مسئولی که در خانه نشسته و شاید پای منقل هم باشد، جایی سر نمی‌زند و وزرایش نمی‌توانند با او تماس بگیرند، این مسئوله؟ " ما برآن شدیم تا در این نوشته از مناظر مختلفی به این اتفاق بپردازیم. پس از شنیدن چنین سخنانی از زبان یک روحانی نسبت به یک روحانی دیگر آن هم در صدا و سیما و پیش چشمان همگان و تعجب و حیرت بسیار، سوالات متعددی به ذهن متبادر می‌گردد مانند این که چطور یک روحانی در صدا و سیما چنین توهینی را مجاز تلقی می‌کند؟ چرا اگر کارشناسی در یکی از مطبوعات چنین عبارات و الفاظی را به کار ببرد آن نشریه در قبال سخنان کارشناس مسئول شناخته می‌شود و حتی ممکن است در اولین واکنش تعطیل شود ولی در مورد صدا و سیما مسئولیت چنین اظهارنظرهایی با خود کارشناس است؟ آیا نباید مسئولین مرتبط نسبت به توهین آشکار به شخص دوم مملکت واکنش نشان دهند؟ آیا مدعی‌العموم باید در این قضیه ورود کند؟ مجازات چنین توهین‌هایی که در مرئی و منظر عموم اتفاق می‌افتد چیست؟ وقتی یک روحانی شان روحانیت را حفظ نمی‌کند دادگاه ویژه روحانیت خصوصا در این مورد چه اقدامی می‌تواند انجام دهد؟ ما در این نوشته ابتدا به واکنش‌های مختلف نسبت به این اظهارات اشاره‌ای می‌کنیم و سپس در مورد پرسش‌های مطرح شده با کارشناسان مربوطه گفتگو می‌نماییم.

■ اظهارات عجیب در تلویزیون

داستان، مربوط به سخنان فردی است به نام احمد جهان‌بزرگی که در برنامه‌ای تلویزیونی گفت: «مسئولی که می‌نشیند خانه و ممکن است پای منقل هم باشد و سر نمی‌زند به این طرف و آن طرف و حتی وزرایش نمی‌توانند با او ملاقات کنند، مسئول است؟» که توهینی آشکار به شخص رئیس جمهوری تلقی شده و معاون اطلاع‌رسانی دفتر رئیس جمهوری آن را یک «افتضاح شرم‌آور» و «ابتذال در صدا و سیما» دانسته است. احمد جهان بزرگی در برنامه زاویه به تندی از رئیس جمهور و دیگر مسئولان انتقاد کرد و گفت: "مسئولی که می‌نشیند خانه و ممکن است پای منقل هم باشد و سر نمی‌زند به این طرف و آن طرف ببیند در مملکت چه می‌گذرد، حتی وزرایش نمی‌توانند با او تماس بگیرند، مسئول است؟"جهان بزرگی در ادامه تاکید کرد مسئولین زیادی در جمهوری اسلامی خیانت کرده‌اند.

■ مسئولیت با ما نیست

در همین راستا شامگاه پنج شنبه شبکه چهار در بیانیه‌ای سخنان حجت‌الاسلام جهان بزرگی علیه رئیس جمهور در برنامه چهارشنبه شب «زاویه» را، «غیرمنصفانه» و «غیرحرفه ای» خواند. در بیانیه شبکه چهار سیما از رئیس جمهور عذرخواهی نشده است. در این بیانیه آمده است: «اتفاق ناخوشایندی که به وسیله مهمان برنامه زاویه و برخلاف رویه این برنامه رخ داد، مخالف صریح فرمایشات رهبری مبنی بر حفظ حرمت مسئولان نظام بود و با سیاست‌های کلی شبکه چهار، مبنی بر توسعه ادب و آداب گفتگو، در تضاد کامل قرار داشت.» شبکه چهار سیما در ادامه از سخنان مهمان برنامه تبری جسته و اعلام کرده "صراحتاً آن را مخالف اهداف رسانه ملی و شبکه چهار در توسعه گفتگوی مومنانه، منصفانه و مودبانه می‌داند." در بیانیه شبکه چهار آمده است: « امیدواریم دیگر شاهد چنین رفتارهایی از سوی مهمانان برنامه‌های زنده نباشیم تا خدای ناکرده عرصه گفتگو تنگ‌تر نشود و شکاف‌های فکری و اجتماعی بیش از این نگردد.» این بیانیه تاکید کرده است: "مسئولیت اظهارنظر مهمانان و کارشناسان برنامه زنده برعهده خود آن‌هاست همان چیزی که مجری برنامه به درستی صراحتا در پایان برنامه بر آن تاکید کرد و مدیران و برنامه سازان پیش از برنامه همواره کارشناسان را به اتقان در سخنان، رعایت انصاف، اخلاق، نقد سازنده و دلسوزانه توصیه کرده و می‌کنند. این صحبت‌ها نه تنها مورد تایید رسانه ملی نیست، بلکه آن را مغایر فضای نقد منصفانه و اخلاقی می‌داند." روابط عمومی شبکه چهار سیما در پایان نوشته است: « قطعا سخنان حجت‌الاسلام جهان بزرگی خلاف مصالح کشور و منویات رهبر انقلاب (مدظله العالی) است و می‌بایست آن را جبران کنند تا ابزاری در دست دشمنان قسم خورده این نظام مقدس نشود.»

■ ریاست جمهوری از صدا و سیما شکایت می‌کند

در واکنش به توهین‌های پخش شده نسبت به رئیس جمهور و وزرای دولت، معاونت حقوقی از صدا وسیما شکایت خواهد کرد. به گزارش ایسنا، معاونت حقوقی ریاست جمهوری اعلام کرد به دنبال پخش صحبت‌های توهین آمیز نسبت به رئیس جمهور و وزرای دولت در یکی از برنامه‌های تلویزیونی صدا و سیما از این سازمان و کلیه عوامل پخش این برنامه شکایت خواهد کرد.

■ واکنش مقامات دولتی

در واکنش به این سخنان علیرضا معزی معاون ارتباطات و اطلاع‌رسانی دفتر رئیس جمهور در توییتر خود نوشت: " آنچه در برنامه‌ای که از شبکه چهار رخ داده افتضاحی شرم‌آور است. بحث آزادی بیان نیست چون دیگر همه می‌دانند که نقد و اعتراض که هیچ، حتی با درشت‌گویی به رئیس‌جمهور هم ابدا عقوبتی بدنبال ندارد؛ اما شوربختانه این بار بحث هرزگویی و فحاشی است." در ادامه این توییت آمده است: « آنتن صداوسیما در روز رفتن ترامپ و همزمان با افتتاح سومین ابر پروژه جهان در سال ۲۰۲۰ توسط رئیس جمهور، جولانگاه افترا و توهین است و این شرارت، دیگر خارج از تحمل است. جای تاسف است که گوینده‌ی آن محتوای سخیف و اتهام رکیک، معمم و رسانه هم، رسانه‌ی ملی است.» معزی در این توییت آورده است: " نهاد ریاست جمهوری، منتظر توضیح سریع و صریح رسانه‌ی ملی در این باره خواهد بود و مصمم است که این مورد عجیب و شرم‌آور را به صورتی مؤثر و در بالاترین سطوح پیگیری نماید." حسام الدین آشنا مشاور رئیس جمهور هم در توئیتی نوشته است: « مردم اهل ملاقه و منقل را به خوبی می‌شناسند.ای کاش در کنار ریش و عمامه، جهان‌تان را هم بزرگ‌تر می‌کردید تا بدانید که در این وانفسا اهانت به مردم شریف ایران و شخص دوم کشورتان نه خدمت به اسلامیت و جمهوریت بلکه هم‌آوایی با یاوه‌گویان ترامپی است.» عباس صالحی وزیر ارشاد هم در این باره نوشته است: «ادبیات سخیف، توهین و افترا بد است و در کسوت روحانیت، آن هم از رسانه ملی، بدتر! با سخنان غرض‌آلوده زاویه‌ها را بیشتر و دشمنان ایران را شادمان نکنیم.» محمود واعظی رئیس دفتر رئیس جمهوری در حساب کاربری خود در توئیتر نوشت: «هر چه به انتخابات ۱۴۰۰ نزدیک می‌شویم توهین به رئیس‌جمهور و تخریب دولت افزایش می‌یابد. این روش غیراخلاقی که با آموزه‌های دینی ما مغایر است، برای توهین‌کنندگان محبوبیت نمی‌آورد، از عزم و اراده رئیس‌جمهور و دولت برای تلاش بیشتر در این شرایط سخت و خدمت به مردم نمی‌کاهد.» او افزود: "میثاق همه ما در حکمرانی قانون اساسی است، مردم از تنش و توهین و جنجال خسته شده‌اند. برای حل مشکلات کشور نیاز به تعامل و هم‌افزایی داریم، تبلیغات و دخالت در امورات و وظایف دیگران، راهگشا نیست. به جای شعار عمل کنیم و اجازه دهیم مردم قضاوت کنند."

علی ربیعی دستیار ارتباطات اجتماعی رئیس جمهوری و سخنگوی دولت هم در حساب کاربری خود در توئیتر نوشت: وقتی کلیپی از یک برنامه تلویزیونی حاوی توهین به رئیس جمهوری را دیدم، نمی‌دانم چرا بی‌اختیار فراتر از آن توهین، حرمت این کلمات به ذهنم خطور کرد: دهه فجر، روحانیت، پژوهشگاه، اندیشه اسلامی و صدا و سیما به منزله دانشگاه. در باب

علل زوال اخلاق و سیاست، شنبه خواهم نوشت.

در همین حال نمایندگان قوه مجریه در شورای نظارت بر سازمان صدا و سیما، در پی توهین به رئیس جمهور در یکی از برنامه‌های شبکه چهار سیما، خواستار برخورد حقوقی با هتاکی در این برنامه شدند.این نمایندگان طی نامه‌ای به رئیس شورای نظارت بر سازمان صدا و سیما خواهان پیگیری موضوع و بررسی نحوه جلوگیری از چنین اقداماتی در برنامه‌ها شدند.

■ نگاه یک کارشناس رسانه به رویکرد صدا و سیما

براساس بیانیه شبکه چهار مبنی بر اینکه «مسئولیت اظهار نظرات کارشناسان به عهده خودشان است» ما با یک برخورد دوگانه در برابر صدا وسیما و مطبوعات مواجه می‌شویم. در این خصوص حسن معظمی کارشناس رسانه به آفتاب یزد گفت: «اگر غیر از آقای رئیس جمهور نسبت به روسای دو قوه دیگر از این نوع ادبیات استفاده می‌شد واقعا صدا و سیما این گونه واکنش نشان می‌داد و عمل می‌کرد؟ این اولین تناقض موجود است و نشان می‌دهد که صدا و سیما به نوعی در مواجهه با دولتی که قبول ندارد، فرار به جلو می‌کند. این برای رسانه‌ای که از واژه ملی استفاده می‌کند خیلی درست نیست. در وهله دوم این تناقض به مطبوعات ربط پیدا می‌کند. فرض کنیم که در یکی از مطبوعات گزارشی با این کیفیت و ادبیات اتفاق می‌افتاد آیا در وهله اول برخوردی با نویسنده و عوامل روزنامه نداشتند و موجب تعطیلی روزنامه نمی‌شد؟ تناقض سوم این است که به نظر می‌رسد صدا و سیما به یک بن بست رسیده است. بن بستی که در مواجهه با اقناع افکار عمومی است و در نتیجه رو به چنین اقداماتی آورده است تا تعداد محدود مخاطبان خود را راضی کند. به نظر من این رسانه کارکرد رسانه‌ای خود را از دست داده است. صدا و سیما به نوعی نشان داده است با مجموعه‌ای که مورد علاقه‌اش نیست خیلی رفتار دوستانه و حرفه‌ای نخواهد داشت و در نهایت از کارشناسانی که به هر حال منسوب به جریان فکری مقابل است استفاده می‌کند و این نوع رفتار برای رسانه اصلا حرفه‌ای نیست. زمانی که رویکرد یک رسانه رویکرد حزبی، جناحی و تفکری باشد طبیعتا نمی‌تواند به جمع‌بندی درستی برسد. بنابراین به خودش این اجازه را می‌دهد که به طرف مقابلی که همفکر آن‌ها نیست توهین کند. همچنین رسانه وقتی احساس کند رقیب ندارد و به نوعی تنهاست در میدان، طبیعتا رجزخوانی را در دستور کار خود قرار می‌دهد. خروجی این رسانه با بودجه‌های زیادی که به خود اختصاص داده، چیست؟»

■ نگاه یک روحانی به رویکرد مهمان برنامه

حسین انصاری‌راد یکی از روحانیون درباره ارتکاب چنین عملی توسط یک روحانی به آفتاب یزد گفت: «رسانه ملی باید منعکس‌کننده مطالبات ملت ایران باشد و در عین حال باید اخلاق انسانی و مسلمانی را رعایت کند و از گفتن ناراستی‌ها، افتراها و سخنان سست بپرهیزد. هر رسانه، هر جامعه و هر آدمی اگر در بیان مطالبات خود مرتکب خلاف و دروغ شود و یا حتی کتمان کند واقعیات را از درجه اعتبار ساقط می‌کند. رسانه ملی، رادیو و تلویزیون و حتی رسانه‌های خصوصی مانند روزنامه‌ها اگر خواهان این هستند که اعتبار و اقبال پیدا کنند باید در بیان مطالبات مردم با صداقت عمل کنند و از حرف‌های سست و خلاف بپرهیزند و نیز ادب ارتباط با همه آدم‌ها را چه مسلمان و چه غیر مسلمان رعایت کنند. این شان رسانه ملی است. رسانه ملی باید واقعیاتی که در جامعه اسلامی وجود دارد، مطالبات موجود و خواسته‌های موجود را همانگونه که هست با صداقت و صراحت کامل بیان کند. برخی مواقع باید از بیان بعضی سخنان که خلاف مصالح ملی است خودداری شود و با در نظر گرفتن منافع و امنیت ملی اگر بیان یک موردی از لحاظ این جنبه‌ها به صلاح نیست از آن پرهیز شود. باید از نسبت‌های ناروا به دیگران خودداری کرد. روحانیون مسئولیت بیشتری در برابر وظایف انسانی دارند. روحانی کسی است که علاوه بر واقعیت‌های سیاسی و اجتماعی باید شان اخلاقی خود را هم به عنوان اینکه نمونه‌ای از تعلیمات انسانی و پیامبر است، رعایت کند.»

■ اتهامات صدا و سیما از منظر حقوقی

در این خصوص با یک فعال رسانه‌ای و حقوقدان گفتگو کردیم. منصور مظفری گفت: صحبت‌های یک فرد روحانی در برنامه تلویزیونی و به کار بردن الفاظ نادرست و نسبت دادن آن به بالاترین مقام اجرایی کشور در ابعاد گوناگون قابل بررسی است و نباید از کنار این‌گونه مسائل بسادگی گذشت منظورم این نیست که بلوا بپا کرده و جناحی به آن نگاه کرد بلکه باید بررسی کنیم چه بر سر اخلاق اجتماعی آمده است که یک فرد روحانی که خود باید مربی اخلاق باشد و کردار و رفتار آنها باید الگو قرار گیرد، اینچنین الفاظی را آن هم برای یک مقام اجرایی منتخب مردم به کار می‌برد. در ابتدا نباید این رفتار فرد را به پای جامعه محترم روحانیت نوشت. لذا بررسی این موضوع از بعد اخلاقی و جامعه‌شناسی برعهده رفتارشناسان و جامعه‌شناسان است و با جدیت باید مورد بررسی قرار گیرد و دادگاه محترم ویژه روحانیت هم احتمالا به این دلیل که این فرد شأن و منزلت مقام روحانیت را در یک برنامه تلویزیونی که میلیون‌ها نفر بیننده دارد، حفظ نکرده، تحت تعقیب قرار خواهد داد.

این حقوقدان اشاره کرد: در خصوص اینکه در این موضوع چه مجازاتی برای صدا و سیما در نظر گرفته می‌شود بحث فراوان است. مطبوعات بسیاری در جرم‌های مشابه مجازات شده‌اند که نظر برخی بر این است که رسانه را نباید تعطیل کرد بلکه باید نویسنده و فردی که مجوز نشر آن را (مدیرمسئول) داده است مطابق قانون مجازات اسلامی، مجازات شوند. در اینجا هم نمی‌شود صدا و سیما را تعطیل کرد بلکه عوامل اجرایی و پخش را می‌توان مجازات می‌کرد و حداقل اقدامی که ابتدا صداو سیما می‌بایست انجام دهد عذرخواهی از ملت شریف ایران است که به منتخب آنان توهین شده است که در اینجا می‌بایست شاکی خصوصی داشته باشد و شاکی هم شخص رئیس‌جمهور باید باشد و به نظر می‌رسد معاونت حقوقی هم صلاحیت شکایت را ندارد.

منصور مظفری اضافه کرد: حال اینکه این موضوع توهین هست یا نشر اکاذیب، قابل بررسی است. حال از منظر حقوقی توهین چیست و مجازات آن کدام است؛ توهین را چنین تعریف کرده‌اند «هر فعل یا ترک فعل

> ● حسن معظمی: زمانی که رویکرد یک رسانه رویکرد حزبی، جناحی و تفکری باشد طبیعتا نمی‌تواند به جمع بندی درستی برسد
>
> ● حسین انصاری‌راد: روحانی کسی است که علاوه بر واقعیت‌های سیاسی و اجتماعی باید شان اخلاقی خود را هم به عنوان اینکه نمونه‌ای از تعلیمات انسانی و پیامبر است ، رعایت کند
>
> ● منصور مظفری: چرا یک فردی که می‌بایست الگوی اخلاق در جامعه باشد در برابر میلیون‌ها بیننده به بالاترین شخص اجرایی کشور و منتخب مردم و همچنین کسی که حکم او تنفیذ شده است و مورد اعتماد قرار گرفته چنین الفاظی را به کار می‌برد؟
>
> ● محمد حسین مرادی‌زاده : هتک حرمت و افترا وقتی جنبه عمومی پیدا کند موضوع شکل جدی‌تری به خود می‌گیرد. به طور مثال اگر نسبت به شخصیت‌های اجتماعی- سیاسی شناخته شده هتک حرمت صورت بگیرد جرم بزرگ‌تر بوده و مجازات آن نیز سنگین‌تر است

اعم از رفتار و گفتار و کتاب و اشاره که به نحوی از انحاء در حیثیت و شرافت متضرر از جرم وهن وارد آمده».

در قانون مجازات اسلامی در خصوص توهین نسبت به اشخاص مختلف مجازات‌های متفاوتی در نظر گرفته شده است.

ماده معروف ۶۰۸ قانون مجازات اسلامی چنین مقرر می‌دارد: «توهین به افراد از قبیل فحاشی و استعمال الفاظ رکیک چنانچه موجب حد قذف نباشد به مجازات جزای نقدی درجه ۶ محکوم خواهد بود.»

این فعال رسانه‌ای و حقوقدان گفت: لذا اگر توهین مشمول حد قذف باشد حد قذف جاری می‌شود و علاوه بر این ماده که توهین ساده فرض شده توهین‌های مشدد هم داریم. یا توهین و دشنام به پیامبر اعظم (ص) یا هریک از انبیاء عظام الهی، ائمه معصومین (ع) یا حضرت فاطمه الزهرا (س) در ماده ۲۶۲ قانون مجازات به آن اشاره شده و یا توهین به کارمندان دولت به سبب انجام وظیفه موضوع ماده ۶۰۹ همان قانون است. مجازات توهین به بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران و یا مقام معظم رهبری در ماده ۶۰۹ آمده است. مجازات توهین به بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران و یا مقام معظم رهبری در ماده ۵۱۴ قانون مجازات اسلامی به آن اشاره شده و یا توهین به بانوان و اطفال در معابر و اماکن عمومی مجازات آن را قانونگذار در ماده ۶۱۹ بیان کرده است و حتی توهین به مقامات و نماینده سیاسی کشورهای خارجی هم از دید قانونگذار پنهان نمانده و مجازات برای آن در ماده ۵۱۷ قانون مجازات اسلامی تعیین شده است.

مظفری اضافه کرد: در ماده ۶۰۸ قانون مجازات، مجازاتی که در نظر گرفته شده برای توهین ساده و مجازات در ماده ۶۰۹ که توهین به کارمندان دولت در حین انجام وظیفه بیان شده برای توهین مشدد است و علاوه بر اینکه توهین جزء جرائم مطلق است لازم نیست که نتیجه خاصی محقق شود. نمی‌شود گفت همه می‌دانیم حرف این آقا کذب است که در این مسئله خاص موضوع نشر اکاذیب هم مطرح است که البته نیاز به شاکی خصوصی نیز دارد.

کارشناس ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی گفت: آنچه که باید روشن شود این است که توهین جزو جرائم عمومی شناخته شده است که عنصر معنوی هم باید وجودداشته باشد ظاهرا چنین فردی که چندین سال در حوزه درس خوانده است و شاید هم تحصیلات دانشگاهی داشته باشد و به عنوان کارشناس به برنامه تلویزیونی دعوت شده علم به حکم و موضوع داشته است و با نیت و انگیزه به آن برنامه رفته است و با انگیزه این حرف‌ها را زده است و سوءنیت این فرد با بیان این صحبت‌ها مفروض است که البته تشخیص تمامی این موارد با قاضی دادگاه است.

همچنان که عرض شد توهین به کارمندان دولت درحال انجام وظیفه یا به سبب آن موضوع ماده ۶۰۹ که توهین مشدد است که برای آن قانونگذار مجازات حبس یا شلاق یا جزای نقدی در نظر گرفته شده است.

مظفری تاکید کرد: حال نباید در این خصوص تمرکز ما بر روی مجازات افراد باشد و توهین چون جزو جرائم قابل گذشت است می‌تواند با شکایت شاکی خصوصی آغاز و گذشت شاکی خصوصی قرار موقوفی تعقیب صادر گردد و آنچه به آن خدشه وارد شده اخلاق عمومی است.

وی گفت: آنچه مهم است این است که چرا یک فردی که می‌بایست الگوی اخلاق در جامعه باشد در برابر میلیون‌ها بیننده به بالاترین شخص اجرایی کشور و منتخب مردم و همچنین کسی که حکم او تنفیذ شده است و مورد اعتماد قرار گرفته چنین الفاظی را به کار می‌برد. آن موقع ما در سطح جامعه چه توقعی از مردم عادی می‌توانیم داشته باشیم. صدا و سیما که به فرمان حضرت امام راحل باید دانشگاه باشد چرا به این جایگاه رسیده است که چنین افرادی را دعوت می‌کند بیایند به عنوان کارشناس اظهارنظر داشته باشند.

منصور مظفری در پایان گفت: شاید خواسته باشند تفسیر کنند که منظور کارشناس این بوده که تصمیمات منقلی است بیان آن هم در یک رسانه فراگیر پسندیده نیست و اکثر مخاطبان چنین برداشتی را نداشته‌اند. البته می‌شود تفسیر کرد که مطالب بیان شده نشر اکاذیب است. حال چه نشر اکاذیب چه توهین، خدشه به اخلاق جامعه وارد شده است. نگذاریم این رفتارها در جامعه عادی شود.

■ نگاه یک حقوقدان به تبعات حقوقی برنامه

در آخر محمد حسین مرادی‌زاده وکیل پایه یک دادگستری در خصوص جنبه‌های حقوقی مسئله به آفتاب یزد گفت: « درباره اقدامات دادگاه ویژه روحانیت باید بگویم صلاحیت دادگاه ویژه روحانیت شامل کلیه جرائم روحانیون و کلیه اعمال خلاف شان آن‌ها محسوب می‌شود. در حقیقت طبق آیین نامه‌ای که در سال ۱۳۸۴ اصلاح شده است، هر جرمی را فردی که ملبس به لباس روحانیت است یا اینکه در حوزه در حال تحصیل است یا عرفا روحانی محسوب می‌شود، مرتکب شود در دادگاه ویژه روحانیت رسیدگی می‌شود. این دادگاه شامل دادسرا، دادگاه و تجدید نظر است.»

وی در ادامه گفت: « جرم افترا و توهین در زمره جرم‌های قابل گذشت محسوب می‌شود و باید شاکی خصوصی داشته باشد هرچند که در ماده ۵۱۴ و ۵۱۷ کتاب تعزیرات قانون مجازات اسلامی مبنی بر توهین استثنائاتی وجود دارد. ما نص صریح قانونی در این خصوص نداریم که اگر کسی توهین و افترا به رئیس جمهور کرد چون مقام سیاسی و اجتماعی است صرفا دادستان بتواند اعلام جرم کند. افترا به این معنا است که شخصی به فرد دیگری نسبتی بدهد که ضمن توهین آمیز بودن واقعیت نداشته باشد. به طور مثال اگر به شخصی نسبت کلاهبردار بودن بدهیم در حالی که ثابت شود وی به هیچ وجه کلاهبردار نبوده، جرم افترا اتفاق افتاده است. یکی از شرایط اساسی وقوع جرم افترا نسبت دادن عمل مجرمانه است یعنی باید آن عمل مجرمانه باشد. هتک حرمت و افترا وقتی جنبه عمومی پیدا کند موضوع شکل جدی‌تری به خود می‌گیرد. به طور مثال اگر نسبت به شخصیت‌های اجتماعی سیاسی شناخته شده هتک حرمت صورت بگیرد جرم بزرگ‌تر بوده و مجازات آن نیز سنگین‌تر است. بر اساس ماده ۶۰۸ قانون مجازات اسلامی، توهین به افراد از قبیل فحاشی و استعمال الفاظ رکیک چنانچه موجب حد قذف نباشد مجازات شلاق تا ۷۴ ضربه و یا ۵۰ هزار تا یک میلیون جزای نقدی در پی خواهد داشت. طبق ماده ۱۰۴ قانون مجازات اسلامی، جرم توهین به افراد یک جرم قابل گذشت شناخته می‌شود. اما جرم قابل گذشت به چه معنا است؟ یعنی شروع، ادامه، تعقیب، رسیدگی و اجرای مجازات آن جرم منوط و وابسته به شکایت شاکی و عدم گذشت وی است. به استناد ماده ۱۰۰ قانون مجازات اسلامی اگر در جرائم قابل گذشت در هر مرحله شاکی گذشت کند، قرار موقوفی تعقیب صادر می‌شود. بنابراین نتیجه می‌گیریم که چون جرم توهین و افترا جرمی قابل گذشت است و بر اساس مستندات قانون مجازات اسلامی و استدلال از آن‌ها در این نوع موارد نیاز به شکایت است، باید علیه آن شخص شکایت صورت بگیرد. رسیدگی به این جرم هم در صلاحیت دادسرای ویژه روحانیت است که بعد از صدور کیفر خواست به دادگاه ارجاع می‌شود که دارای آیین نامه‌های خاص است و مدعی‌العموم نمی‌تواند علیه آن فرد اعلام جرم نماید.»

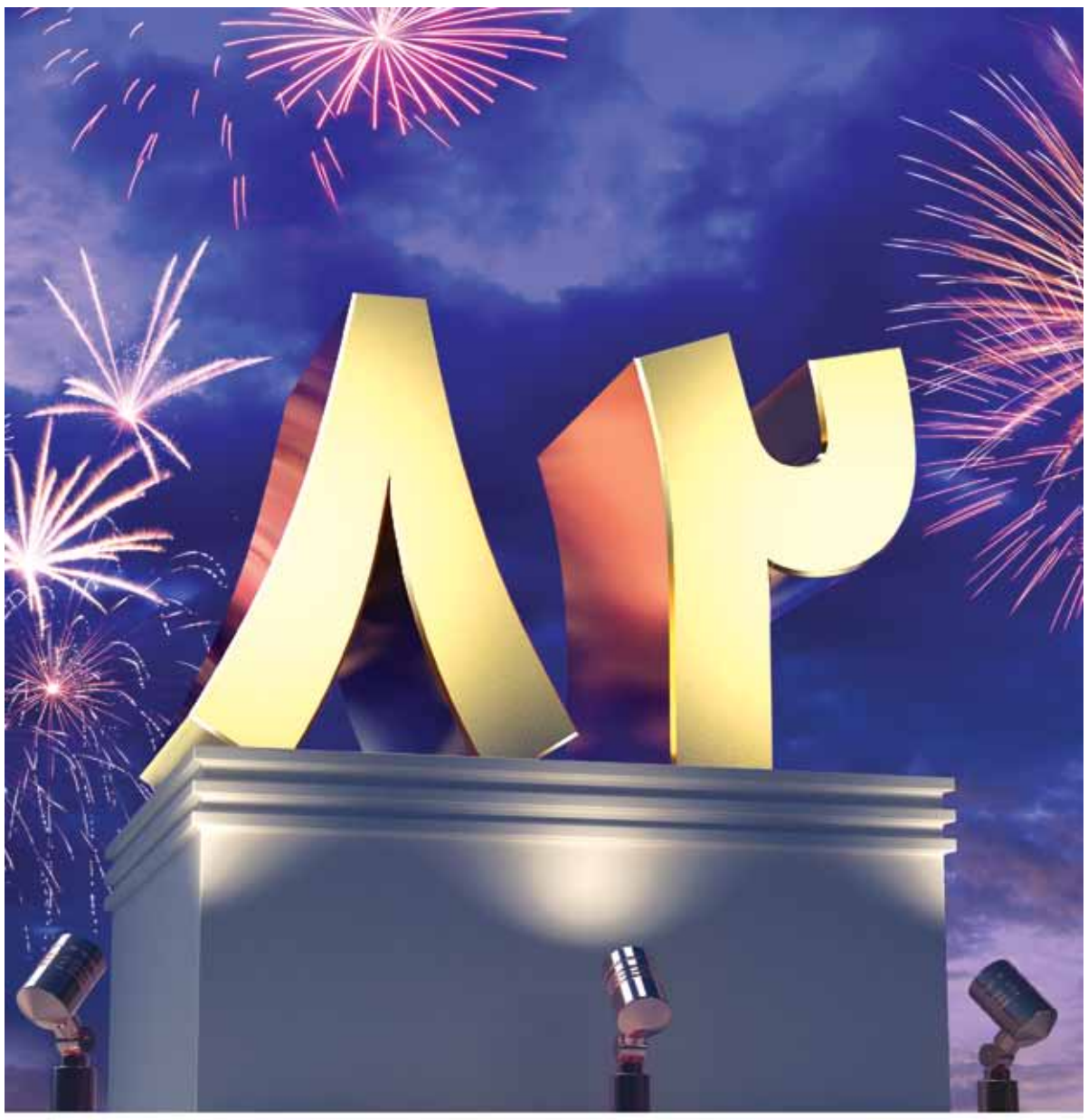

بانک مسکن
bank-maskan.ir
۰۲۱-۶۱۰۸۸
طرح ۸۲ بانک مسکن
و ۲۸ روز فرصت ممتاز برای خرید مسکن
از ۲۵ دی‌ماه سالروز تاسیس بانک مسکن تا ۲۲ بهمن‌ماه